

a) **Manowce stylu. Jak się ustrzec błędów stylistycznych?**

a) **1. Cele lekcji**

i. a) **Wiadomości**

1. Uczeń wie:
 - co to jest błąd stylistyczny,
 - że istnieją różne style (oficjalny, potoczny).
2. Uczeń zna pojęcie stylizacji.

ii. b) **Umiejętności**

Uczeń potrafi:

- wskazać błędy stylistyczne i powiedzieć, na czym polegają w danym przypadku,
 - stylistycznie dopasować wypowiedź do sytuacji (np. pisma urzędowe – styl oficjalny; list do przyjaciela – styl nieoficjalny).

b) **2. Metoda i forma pracy**

ćwiczenia językowe, elementy wykładu, pogadanka heurystyczna

c) **3. Środki dydaktyczne**

Nowy Słownik Poprawnej Polszczyzny; ksero z ćwiczeniami, wypracowanie z błędami pobrane ze strony internetowej odwiedzanej przez uczniów

d) **4. Przebieg lekcji**

i. a) **Faza przygotowawcza**

Pogadanka heurystyczna dotycząca błędów.

Nauczyciel pyta uczniów, czy pamiętają, **co to jest błąd językowy?** (nieuzasadnione odstępstwo od normy, zła forma wyrazu, źle użyty frazeologizm, zła ortografia i interpunkcja) Dzisiaj będziemy się zajmować błędami stylistycznymi. Wiemy już, co to jest błąd. A **cóż to takiego styl?** (odmiana wypowiedzi, może być np. oficjalna lub nieoficjalna, pisana lub mówiona, podniosła i potoczna) **Na czym polega więc błąd stylistyczny?** (np. na użyciu elementów jednego stylu w wypowiedzi napisanej w innym) Najlepiej to zobaczyć na przykładach.

ii. b) **Faza realizacyjna**

1. Uczniowie robią ćwiczenie z karty pracy.
2. Nauczyciel mówi, że chciałby, by po dzisiejszej lekcji została uczniom w zeszytach tabelka. Czy potraficie już teraz coś do niej wpisać? (dwa pierwsze wiersze powinny zostać uzupełnione)

Błędy stylistyczne polegają na użyciu wyrazów, które nie psują do funkcji, jaką pełni konkretna wypowiedź. Najczęściej jest to:

- używanie w tekstach oficjalnych wyrazów (frazeologizmów, konstrukcji składniowych) potocznych
- używanie wyrazów oficjalnych w wypowiedziach potocznych
- styl rozwlekły i zawiły
- nieuzasadniona stylizacja

3. Uczniowie sprawdzają wypracowanie ściągnięte z internetu i mają za zadanie wskazać w nim błędy stylistyczne. Tu nauczyciel może dodać, że za błąd stylistyczny uznaje się również pisanie rozwlekłe i zawiłe.

iii. c) Faza podsumowująca

Na koniec uczniowie poznają pojęcie stylizacji. Najpierw intuicyjnie, w przypadku trudności, jeden z uczniów sprawdza pojęcie stylizacji w słowniku lub encyklopedii (stylizacja – polega na wprowadzeniu do wypowiedzi realizującej określony styl elementów stylu innego, będącego wzorcem stylizacyjnym, np. stylu historycznego – archaizacja, stylu pisarza – pastisz; stylizacja jest zabiegiem artystycznym i używanie jej w tekstach innych niż artystyczne jest błędem). Pamiętajcie: Nieuzasadniona stylizacja to także błąd stylistyczny. Uczniowie kończą uzupełniać tabelkę.

e) 5. Bibliografia

1. Derwojedowa M., Karaś H., Kopcińska D., *Język polski. Kompendium*, Świat Książki, Warszawa 2005.
2. *Nowy Słownik Poprawnej Polszczyzny*, red. A. Markowski., PWN, Warszawa 1999.

f) 6. Załączniki

i. a) Karta pracy ucznia nr 1

Ćwiczenie. Znajdź w poniższych tekstach błędy stylistyczne.

- a) Fragment przemówienia na uroczystości państwowej:

(...) Zebraliśmy się tutaj, by uczcić pamięć poległych rodaków. Walczyli dzielnie, poświęcali na ołtarzu Ojczyzny swoje szczęście i życie, byli bezkompromisowi i odważni. To byli naprawdę równi faceci. Powinniśmy być z nich dumni. I jesteśmy (...)

- b) Fragment wiadomości e-mail:

Zwracam się z uprzejmą prośbą o oddanie mi moich płyt. Ile mam czekać? Pożyczyłam ci je w zeszłym miesiącu i tylko na kilka dni. Olanie tego maila, grozi konsekwencjami finansowymi i wizytą komornika. (...)

- c) Fragment wypracowania szkolnego:

Zenek był chłopcem bardzo odważnym. Niczego się nie bał. Nikt mu nie mógł podskoczyć.

- d) Zdanie z wypracowania szkolnego:

Pod Grunwaldem daliśmy Krzyżakom niezły wycisk.

ii. b) Zadanie domowe

Popraw błędy w analizowanym na lekcji wypracowaniu, które zamieszczono w internecie.

g) 7. Czas trwania lekcji

45 minut

h) 8. Uwagi do scenariusza

Lekcja dla I klasy gimnazjum.